

בש"פ 8054/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 8054/14

לפני: כבוד השופטת א' חיות

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 2.11.2014 בתפ"ח 964/00 שניתנה על ידי כבוד השופט ש' פרידלנדר

בשם העוררת: עו"ד עינת גרוסמן

בשם המשיב: עו"ד אורי דייג

מתורגמן: מר יהונתן גורנברג

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כבוד השופט ש' פרידלנדר) מיום 2.11.2014 לפיה הוצא נגד המשיב צו פיקוח ומעקב לפי סעיף 14(ג) לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (להלן: חוק הגנת הציבור או החוק). ערר המדינה מכוון כנגד מספר תנאים הכלולים בצו האמור.

1. המשיב הורשע בביצוע עבירות של מעשה סדום ומעשים מגונים בקטין, לאחר שבשנת 2000 הזמין לביתו

עמוד 1

באשקלון קטין כבן 11 שנים באותו מועד וכן את חבריו של הקטין, הכניס את הקטין אל מיטתו, פשט את בגדיו והורה לקטין להתפשט כשחבריו עומדים בפתח החדר וצופים במתרחש. בהמשך, החדיר המשיב את איבר מינו לפי הטבעת של הקטין ולאחר מכן מרח על איבר מינו של הקטין חומר סיכה וביקש ממנו שיחדיר את איבר מינו לפי הטבעת שלו. במועד מאוחר יותר הזמין המשיב את הקטין בשנית אל ביתו וחזר על מסכת האירועים המתוארת פעם נוספת. בשתי הפעמים נתן המשיב לקטין כסף לאחר שביצע בו את זממו, ובפעם הראשונה בה נכחו חבריו של הקטין שילם המשיב גם להם. ביום 13.1.2004 נגזר דינו של המשיב והוטלו עליו 8 שנות מאסר, בניכוי תקופת מעצרו וכן שנת מאסר על תנאי למשך שנתיים.

2. עם שחרורו של המשיב ולאחר שנתקבלה הערכת מסוכנות בעניינו לפיה רמת מסוכנותו גבוהה, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בבאר-שבע ביום 27.10.2008 (כבוד השופט נ' הנדל) צו פיקוח לגבי המשיב לתקופה של ארבע שנים, הכולל מספר תנאים ובהם: חובת מפגשים עם קצין פיקוח במועדים ובתדירות שיקבע קצין הפיקוח מעת לעת, ושיתוף פעולה עמו; הגבלת האפשרות שהמשיב יחבור עם קטינים וקטינות שאינם נמנים עם בני משפחתו ובכלל זה לא יכניס לביתו קטינים וקטינות שאינם בני משפחתו; קבלת אישור מאת קצין פיקוח לעבודה בדבר העדר קשר עם קטינים או קטינות במסגרת עבודתו של המשיב. כמו כן הוענקו לקצין הפיקוח סמכויות שונות בהתאם להוראות חוק הגנת הציבור. ביום 16.10.2012, לאחר שנתקבלה הערכת מסוכנות לפיה רמת מסוכנותו של המשיב פחתה לבינונית האריך בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כבוד השופטת ר' יפה-כץ), בהסכמת המשיב, את צו הפיקוח הראשון שהוצא בעניינו בשנה נוספת, עד תום התקופה המרבית בת 5 שנים הקבועה בסעיף 14(א) לחוק הגנת הציבור. ביום 29.8.2013 ניתנה הערכת מסוכנות נוספת בעניינו של המשיב לפיה אף שהמשיב לא הפר את תנאי הפיקוח בהם היה נתון בחמש השנים האחרונות, מסוכנותו שבה להיות גבוהה, בין היתר, נוכח העובדה שאשתו עזבה אותו והוא נותר לבדו ונוכח התרשמות הגורמים המקצועיים מהתנהגות חסרת גבולות של המשיב ומפנטזיות מיניות שמתעוררות אצלו. בעקבות הערכת מסוכנות זו המליצה יחידת הפיקוח בשירות בתי הסוהר על הטלת צו פיקוח על המשיב לתקופה של שלוש שנים נוספות, באותם התנאים שנקבעו בצו הפיקוח הראשון. בהתאם להמלצה זו הגישה העוררת ביום 29.9.2013 בקשה למתן צו פיקוח חדש, מכוח סעיף 14(ג) לחוק הגנת הציבור. במהלך הדיון שהתקיים בבקשה ביום 23.10.2013, ביקש המשיב לדחות את המשך הדיון על מנת להמציא חוות דעת נגדית להערכת המסוכנות האחרונה שנערכה בעניינו. בית המשפט קמא נענה לבקשת הדחייה, תוך הארכת צו הפיקוח עד לדיון ההמשך שנקבע ליום 15.12.2013. המשיב לא התייצב לדיון האמור, ואף לא לדיון שנקבע ליום 16.1.2014, וביום 13.2.2014 הורה בית המשפט קמא, לבקשת העוררת, על מחיקת הבקשה להטלת צו פיקוח שני לאחר שהתברר כי המשיב יצא את גבולות הארץ ושווה בחו"ל. כחצי שנה לאחר מכן, ביום 13.8.2014, הגישה העוררת בקשה חדשה להטלת צו פיקוח שני על המשיב לאחר שהתברר כי המשיב נצפה ימים ספורים קודם לכן על ידי קצין הפיקוח מסתובב בעיר אשקלון. הדיון בבקשה נקבע ליום 18.8.2014, אך המשיב לא התייצב ועל כן נדחה הדיון ליום 1.9.2014 והוצא צו הבאה נגד המשיב. המשיב לא התייצב גם במועד הנדחה ולפיכך שב בית המשפט ודחה את הדיון ליום 18.9.2014 תוך חידוש צו ההבאה. לדיון שהתקיים ביום 18.9.2014, התייצב המשיב סוף סוף ובית המשפט קמא קבע כי יש צורך בהערכת מסוכנות עדכנית בעניינו וכן קבע כי אין מקום להוצאת צו פיקוח זמני לגבי משום שהמשיב אינו נתון לפיקוח מזה כשנה.

3. לקראת הדיון הנדחה שנקבע ליום 2.11.2014 הוגשה הערכת מסוכנות עדכנית לפיה רמת מסוכנותו של המשיב נותרה גבוהה (להלן: הערכת המסוכנות העדכנית) ובהחלטתו מיום 2.11.2014 נתן בית המשפט קמא משקל לעובדה זו, אך מנגד ציין כי המשיב לא ביצע עבירות מין לאורך תקופה ארוכה ומן הראוי להביא גם עובדה זו בחשבון. על כן קיבל בית המשפט קמא את בקשת העוררת באופן חלקי בלבד והורה על מתן צו פיקוח למשך שנה ולא למשך שלוש שנים כבקשת העוררת. כמו כן צמצם בית המשפט את תנאי הפיקוח בעניינו של המשיב לעומת התנאים שנקבעו בצו הפיקוח הראשון וקבע חובת התייצבות והודעה כאמור בסעיף 13(א)(1) לחוק; חובת קיום מפגשים עם קצין

הפיקוח בתדירות שלא תעלה על אחת לחודש, אלא אם יראה קצין הפיקוח צורך לקיים מפגש בתדירות גבוהה יותר וירשום על כך מזכר מנומק; חובת שיתוף פעולה עם קצין הפיקוח, בכפוף להגבלה של מפגש אחד בחודש; חובה שלא לחבור עם קטינים וקטינות שאינם בני משפחתו, ובכלל זה אי הכנסת קטינים וקטינות לביתו ואי כניסה למקומות המיועדים לשהותם של קטינים וקטינות; ואיסור על עבודה במקום הכרוך מטבעו במגע עם קטינים וקטינות. כן ניתנו במסגרת צו הפיקוח האמור סמכויות שונות לקצין הפיקוח בהתאם לסעיף 18(א) לחוק, בכפוף להגבלה שנקבעה בדבר מפגש אחד בחודש עם קצין הפיקוח. לא ניתנה במסגרת צו הפיקוח סמכות לבצע חיפוש כאמור בסעיף 18(א)(6) לחוק נוכח הפולשנות הרבה הנלוות לסמכות זו, כדברי בית המשפט.

4. מכאן הערר שהגישה המדינה המכוון כנגד אחדים מתנאי צו הפיקוח שהוצא ובהם התנאי המגביל את תדירות המפגשים עם קצין הפיקוח לפעם בחודש, ובהתאם את החובה המוטלת על המשיב לשתף פעולה עם קצין הפיקוח פעם בחודש בלבד; הכפפת סמכויות קצין הפיקוח לתדירות המפגשים שנקבעה; אי מתן סמכויות חיפוש לקצין הפיקוח ומשך תוקפו של צו הפיקוח - שנה אחת בלבד. בטיעוניה, מדגישה העוררת את מסוכנותו הגבוהה של המשיב, כפי העולה מהערכת המסוכנות העדכנית שהוגשה בעניינו וכן את התרומה הרבה שהפיק המשיב מהפיקוח עליו המהווה גורם הרתעתי משמעותי עבורו, כפי שקבעו הגורמים המקצועיים. לטענת העוררת, הגבלת המפגש עם קצין הפיקוח לפעם אחת בחודש והקביעה כי חובת שיתוף הפעולה עם קצין הפיקוח כפופה אף היא למגבלה זו הנוגעת לתדירות המפגשים, מהווה היתר למעשה למשיב שלא לשתף פעולה עם קצין הפיקוח, אלא באותו מפגש בודד אחת לחודש, וכן היא מאפשרת למשיב לעשות ככל העולה על רוחו בשאר ימי החודש, בניגוד לאמור בחוק הגנת הציבור ובניגוד לתכליתו של החוק להבטיח פיקוח ומעקב יעיל ואינטנסיבי על עברייני המין. העוררת מוסיפה וטוענת כי סמכות חיפוש לקצין הפיקוח נדרשת כדי להבטיח שהמשיב לא יפר את התנאי הנוגע לאיסור חבירה עם קטינים או קטינות, בייחוד בשים לב לעברו הפלילי של המשיב, לעובדה כי ביצע את העבירה בקטין זר בביתו, וכן בהתחשב במאפייני אישיותו הבעייתיים ובנתונים הנוגעים להרגליו המיניים, כפי שפורטו בהערכת המסוכנות העדכנית. לבסוף טוענת העוררת כי היה על בית המשפט קמא להטיל את צו הפיקוח לתקופה של שלוש שנים נוכח רמת מסוכנותו של המשיב והעדר אינדיקציה לשינוי מצדו.

5. מנגד, טוען המשיב כי אמנם לפי הערכת המסוכנות העדכנית מסוכנותו של המשיב גבוהה, אך יש להתחשב בעובדה כי חלפו 14 שנים מאז ביצע המשיב את עבירת המין אשר בגינה ריצה שמונה שנות מאסר ובכך שבחמש השנים האחרונות, בהן היה נתון בפיקוח, הוא לא ביצע עבירות נוספות ולא הפר את תנאי הצו וכן בעובדה שבחודשים האחרונים הוא אינו נתון לפיקוח כלשהו ולא נעצר. כמו כן מדגיש המשיב את גילו המבוגר - 64 שנים - כגורם המפחית את מסוכנותו וטוען כי החלטת בית המשפט קמא מאזנת כראוי את כל השיקולים הצריכים לעניין.

6. דין הערר להתקבל בחלקו.

סעיף 14(ג) לחוק הגנת הציבור מסמיך את בית המשפט להוציא, בתום התקופה המירבית כהגדרתה בסעיף 14(א) לחוק (5 שנים), צו פיקוח חדש לגבי עברייני מין אם סבר, לאחר שקיבל הערכת מסוכנות, כי רמת מסוכנותו של העברייני היא גבוהה. תכליתו של צו הפיקוח היא מניעתית ולא עונשית, והשיקולים שביניהם על בית המשפט למצוא את נקודת האיזון בדונו בבקשה להטלת צו פיקוח על עברייני שסיים לרצות את עונשו, עניינם באינטרס הציבורי שבהגנה על שלום הציבור מפני ביצוע עבירות מין מחד גיסא, ובזכויות ובחירויות של עברייני המין אשר סיים לרצות עונשו ולשלם את חובו לחברה מאידך גיסא (ראו למשל: בש"פ 3567/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.5.2014); בש"פ 8763/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (23.12.2012) (להלן: עניין פלוני 2012)). עיקרון החולש על הוראות

חוק הגנת הציבור ועל החלטה להטיל צו פיקוח מכוחו הוא עיקרון המידתיות, שנועד לצמצם את הפגיעה בחירות ובזכויות של עברייני המין, כאמור, למידה הנדרשת לשם השגת התכלית של ביטחון הציבור (בש"פ 962/10 פלוני נ' מדינת ישראל, סג(3) 638, 654-658 (2010) (להלן: עניין פלוני 2010); בש"פ 4067/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (24.6.2014) (להלן: עניין פלוני 2014); עניין פלוני 2012, פסקאות 11-12).

7. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת נסיבות המקרה דנן הגעתי למסקנה כי דין הערר להתקבל באופן חלקי ובשני היבטים: האחד נוגע למשך תוקפו של צו הפיקוח והשני נוגע לתדירות המפגשים עם קצין הפיקוח על כל הנגזר מכך.

הערכת המסוכנות העדכנית שהוגשה ביום 29.10.2014 קובעת כי מסוכנותו של המשיב גבוהה, ואין חולק כי בעקבות כך רשאי בית המשפט להורות על צו פיקוח חדש בעניינו. הערכת המסוכנות העדכנית מבוססת, בין היתר, על התרשמותם של הגורמים המקצועיים כי למשיב מאפייני אישיות אלימים וכי הוא בעל דחפים מיניים מוגברים ועוסק בתכנים מיניים סוטים. כך למשל, מהערכת המסוכנות שנערכה ביום 29.8.2013 עולה פנטזיה של המשיב "לביתק בתוליה של נערה" ובמפגש שנערך עם הגורמים המקצועיים לקראת הערכת מסוכנותו העדכנית, ציין המשיב כי "הקודמת [הכוונה למעריכת המסוכנות הקודמת] הבטיחה לי אתה תבוא עוד פעם אני אביא לך ילדה בת 13 בת 18". בנסיבות אלה, אני סבורה כי אין למקום להגבלה מראש של תדירות המפגשים למפגש בודד אחד בחודש בין המשיב לקצין הפיקוח ויש טעם בטענת העוררת כי הגבלת המפגשים לפרקי זמן קצובים ויודעים מראש עלולה לפגוע ביעילות ובאפקטיביות של המפגשים ולגרוע מן התכלית המרסנת והמתריעה שהם נועדו להגשים. על כן אני סבורה כי מוטב להותיר בידי קצין הפיקוח - כפי שהדבר נעשה בצו הפיקוח הראשון - את שיקול הדעת באשר לתדירות המפגשים עם המשיב, כמי שעומד בקשר ישיר ובלתי אמצעי עם המשיב ומודע בהקשר זה גם לכך שהמשיב היה נתון תחת פיקוח ומעקב במשך חמש שנים בלא שביצע עבירה או הפר את צו הפיקוח. מסקנתי זו לפיה שיקול הדעת בהקשר זה צריך להיוותר בידי קצין הפיקוח נתמכת בלשונו של סעיף 13(א)(2) הקובע כי:

13(א) החליט בית המשפט להוציא צו פיקוח לגבי עברייני מין, יקבע בצו את התנאים האלה:

(2) חובת קיום מפגשים עם קצין פיקוח, במועדים ובתדירות שיקבע קצין הפיקוח מעת לעת;

סעיף זה חל גם על צו חדש המוצא לפי סעיף 14(ג) לחוק בתום התקופה המירבית כהגדרתה בסעיף 14(א) (וראו לעניין זה הוראת סעיף 14(ג) סיפא). כפועל יוצא מקביעתי כי אין להגביל מראש את תדירות המפגשים, אף אין להכפיף את סמכויותיו של קצין הפיקוח, כאמור בסעיף 6 לצו שהוצא, להגבלה בדבר מפגש אחד בחודש, וכמו כן אין לסייג את החובה לשתף פעולה עם קצין הפיקוח ולהכפיפה למגבלה של מפגש אחד בחודש, כאמור בסעיף 3 לצו. חובת המשיב לשתף פעולה עם קצין הפיקוח תחול, אפוא, כל זמן שהצו עומד בתוקפו, כהוראת סעיף 13(א)(3) לחוק.

8. עוד אני סבורה כי יש לקבל את הערר לעניין משך תוקפו של הצו החדש ולהעמידו על שנתיים ימים, תחת השנה שקבע בית המשפט קמא. ההערכה לפיה מסוכנותו של המשיב גבוהה, בצד סברת הגורמים המקצועיים העולה מאותה הערכה, לפיה בני משפחתו של המשיב אינם מהווים גורם תמיכה משמעותי עבורו, בייחוד מאז הפרידה מאשתו, מובילים למסקנה כי נדרש פרק זמן ממושך יותר שבו יהיה המשיב נתון בפיקוח. העובדה כי המשיב מוסיף ומכחיש את ביצוע המעשים בהם הורשע מהווה אף היא גורם סיכון משמעותי המתלווה לאמור לעיל ואף היא מצדיקה את הארכת משך

תוקפו של הצו (ראו: בש"פ 6817/11 רפאלי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (6.10.2011)); עניין פלוני 2014, פסקה 7; וכן השוו להכחשה של עבריין מין כאינדיקציה למסוכנות בהקשר של יציאה לחופשות בעע"א 6481/01 אל-עביד נ' שירות בתי הסוהר, נז(6) 678, 702-697 (2003)). בהקשר זה לא למותר לציין כי הפיקוח והמעקב שמוטלים על עבריין מין משרתים לא רק את אינטרס הציבור ופעמים רבות נתרם מהם גם העבריין עצמו באשר יש בהם כדי לצמצם את חשיפתו לגורמים מגבירי סיכון (בש"פ 9220/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (6.1.2011)); עניין פלוני 2012, פסקה 15).

9. עם זאת לא מצאתי כי יש מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט קמא שלא להעניק לקצין הפיקוח סמכויות חיפוש. קביעה זו היא סבירה בנסיבות העניין ותואמת את הזהירות ואת עקרון המידתיות שאנו מחוייבים בו בבואנו להטיל צו פיקוח על עבריין שריצה את עונשו (ראו למשל: עניין פלוני 2010, בעמ' 654), והדברים מקבילים משנה תוקף בזכרנו כי המשיב כבר היה נתון חמש שנים תחת צו פיקוח, בלא שביצע עבירה ובלא שנרשמה לחובתו הפרה של הצו.

אשר על כן, הערר מתקבל בחלקו במובן זה שצו הפיקוח שהוטל על המשיב יעמוד בתוקפו למשך שנתיים החל מיום 2.11.2014 ותדירות המפגשים ומועדם יקבעו מעת לעת על ידי קצין הפיקוח. בהתאמה, תחול על המשיב חובת שיתוף פעולה עם קצין הפיקוח והסייגים שהוטלו על סמכויותיו של קצין הפיקוח בשל הקביעה כי המפגשים יוגבלו למפגש אחד בחודש - יבוטלו. יתר תנאי צו הפיקוח שהטיל בית המשפט המחוזי יעמדו בעינם.

ניתנה היום, י"ז בכסלו התשע"ה (9.12.2014).

שׁוֹפֵט